

Türkiye Otomotiv Endüstrisi - 2017

Uludağ İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği

Ar-Ge Şubesi

Şubat, 2018

Oto ana ve yan sanayi, günümüzde Türkiye imalat sanayinin lokomotif sektörlerinden biridir. Oto ana ve yan sanayi aynı zamanda savunma sanayi ve gemi inşa sanayinin de altyapısını oluşturmaktadır. Türkiye'deki otomotiv endüstrisi 1960'lardan önce ithal ikamesi amacıyla kurulmuş, 1990'larda ise ihracata yönelik rekabetçi bir özellik kazanmıştır. Otomotiv endüstrisi 2000'li yıllardan itibaren uluslararası denetim dahilinde, gelişmiş batı ülkelerindeki OEM firmaları için üretim yapabilme kapasitesine sahip olmuştur. Türkiye'nin Global Otomotiv Endüstrisine entegrasyonunun ve yıllar içerisindeki gelişiminin bir sonucu olarak, günümüzde Türk Otomotiv Endüstrisi yıllık yaklaşık 2 milyon adetlik üretim kapasitesine ulaşmıştır. Endüstri, halen farklı üretici ve modellerle gelişmeye devam etmektedir.

Türkiye'nin ihracat odaklı üretimi Türkiye'yi Dünya'da 14. Büyük üretici haline getirmiştir. Türkiye son iki yılda dünya motorlu araçlar üretiminde 3 basamak yükselerek 17. Sıradan 14. Sıraya yükselmiştir. Avrupa'ya bakıldığında ise Türkiye 2016 yılı sonu itibariyle 5. sırada yer almaktadır. AB-28 ülkeleri arasında, Türkiye ticari araç üretiminde ise birinci sıradadır.

Türkiye otomotiv ana sanayinin kat ettiği yol, devleşen bir yan sanayinin de doğmasına olanak vermiştir. Türkiye'de otomotiv yan sanayi, otomotiv sanayindeki gelişmelerin sonucunda hızla gelişmiştir. Türk otomotiv yan sanayi yüksek kapasitesi, geniş ürün yelpazesi ve yüksek standartlarıyla otomotiv sanayine ve Türkiye taşıt araçları parkına parça sağlamaktadır. Ayrıca ihracat potansiyeli yüksek bir sektördür. Türk otomotiv yan sanayi yüksek kapasitesi, geniş ürün yelpazesi, AB standartlarıyla otomotiv endüstrisine ve Türkiye taşıt araçları parkına parça sağlar durumdadır. Ülkemizde üretilen araçlara yan sanayinin ciddi katkısı bulunmaktadır. Tek başına 10 milyar dolarlık ihracata sahip yan sanayi sektörü, dünyanın dev markaları için üretim yapmaktadır. Otomotiv yan sanayi bir aracı oluşturan hemen hemen tüm parçaları üretebilmekte ve bu parçaları yurtdışına ihraç etmekte, ayrıca dünyanın en kaliteli markalarının en stratejik parçalarını üretirken, ürün geliştirme seviyesinde de çok iddialı bir aşamaya ulaşmış durumdadır. Otomotiv yan sanayi co-designer yetkinliğine sahip, global platform olarak birden fazla ülkede üretim projelerinin parçası olabilen bir yapıdadır. Otomotiv yan sanayi çoğunlukla Avrupa ülkelerine ihracat yapmaktadır. Almanya, Fransa ve İtalya'nın payları yüksektir. Uluslararası müşteri yelpazesinin geniş olması Türk ürünlerinin yüksek kalitesinin en önemli göstergelerinden biridir.

Türk otomotiv endüstrisi son 12 yıldır ülkemizin ihracat şampiyonudur. Endüstri ihracatı 2017 yılında 28,5 milyar USD olarak gerçekleşmiş ve rekor kırmıştır. Türk otomotiv endüstrisinin ana ihracat pazarı AB Ülkeleridir. AB ülkelerinin otomotiv ihracatımızdaki payı 2017 yılında %77 olmuştur.

Otomotiv endüstrimiz 200 ülkeye ihracat gerçekleştirmektedir. 2017 yılı itibariyle ülkede üretilen motorlu araçların %80'i ihraç edilmektedir. Yine 2017 yılı itibariyle ülkemizin motorlu araç üretimi 1.7 milyon adede, motorlu araç ihracatı 1.3 milyon adede ulaşmıştır. İç pazarda satılan araç sayısı da son üç yıldır 1 milyon adet civarında seyretmektedir.

Otomotiv endüstrisinin yakın geçmişe dek süren “salt üretici olma” kimliği de artık değişmektedir. Türkiye’de yerleşik firmaların öncülüğünde tasarım ve Ar-Ge’ye yapılan yatırımlar giderek artmaktadır. Böylece endüstri, rekabet koşullarına uyum sağlayarak, üretimi tasarım ve Ar-Ge ile desteklemekte; kendi tasarımını ve teknolojik gelişimini kendisi sağlayan bir endüstri olma yolunda hızla ilerlemektedir. Otomotiv endüstrisinde, proje bazlı Ar-Ge teşvikinden faydalanan birçok firma bulunmaktadır. Ayrıca, otomotiv endüstrisinde faal 111 firmanın Ar-Ge merkezi mevcuttur.

Ülkemizde otomotiv endüstrisinin rolü genel ekonomi içinde artan bir grafik çizmektedir. Yüksek katma değer sağlama potansiyelinin yanı sıra sanayileşmenin ve teknolojik gelişmenin temelini oluşturan otomotiv endüstrisi, yıllar içinde gösterdiği büyüme hızı ve sağladığı ihracat olanakları ile Türkiye ekonomisi içinde çok önemli bir konuma ulaşmıştır.

Endüstri, özellikle demir-çelik, petrokimya, tekstil, cam, elektronik, makine gibi ekonominin lokomotifleri olan birçok temel sektöre entegre olduğu için, bu sektörlerle sağladığı girdi, satış hasılatı, yarattığı katma değer, gerçekleştirilen ihracat değeri, vergi ve ücret ile ekonominin içinde kilit bir role sahiptir. Ayrıca, sektör hammadde ve yan sanayi ile otomotiv ürünlerinin tüketiciye ulaşmasını sağlayan ve bunu destekleyen pazarlama, bayi, servis, akaryakıt, finans ve sigorta sektörlerinde geniş is hacmi ve istihdam yaratmaktadır. Bu özellikleri nedeni ile otomotiv endüstrisi, stratejik bir endüstri olarak bütün ülkelerin yakın ilgisini çekmekte ve sektöre yönelik özel planlamalar yapılmaktadır.

İhracatın bir numaralı sektörü olan otomotiv endüstrisi, 28,5 milyar dolarlık ihracat hacmine sahiptir. Yani Türkiye ihracatının yaklaşık beşte biri otomotiv endüstrisine aittir. Otomotiv endüstrisi bu büyüklüğüyle, 50.000 ana sanayi, 200.000 de yan sanayi olarak 250.000 kişiyi istihdam etmektedir. Bu rakamlara bayiler, lojistik, yetkili ve özel servisler de dâhil edildiğinde istihdam, 1.250.000’i bulmaktadır.

İHRACAT

Mal Grubu Bazında İhracat

	2016	2017	17/16	2017
Ürün Grubu	Fob USD	Fob USD	Değ. %	Pay%
Binek Otomobiller	8.345.812.140	11.806.013.498	42	41,5
Otomotiv Yan Sanayi	8.984.906.621	9.710.358.854	8	34
Eşya Taşımaya Mahsus Motorlu Taşıtl	4.586.291.868	4.822.326.676	5	17
Otobüs Minibüs Midibüs	1.489.721.842	1.596.587.383	7	5,5
Diğer	481.196.377	599.137.017	24,5	2
Toplam	23.887.928.848	28.534.423.429	19,50%	100

Kaynak: TİM

Türkiye Geneli Otomotiv Endüstrisi İhracatı 2017 yılında geçen yıla göre %19,5 artarak 28,5 milyar USD olarak gerçekleşmiştir. 2017 yılında binek otomobiller %41,5 pay ve 11.8 milyar USD'lik ihracata imza atmıştır. Onu 9.7 milyar USD ihracat değeri ve %34 pay ile otomotiv yan sanayi, 4.8 milyar USD ihracat ve %17 pay ile eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar ve 1.6 milyar dolar ihracat ve %5,5 pay ile otobüs-minibüs-midibüs ürün grupları takip etmiştir.

Endüstri ihracatında temel belirleyici binek otomobiller ihracatında yaşanan %42'lik ihracat artışı olmuştur. Binek otomobillerde çok sayıda yeni modelin üretimine başlanması ihracat rakamlarımıza olumlu yansımış, bu durum başlıca pazarımız olan AB pazarındaki büyüme ile birleşerek 2017 ihracatımızın çift haneli artmasına katkıda bulunmuştur.

Ülkeler Bazında İhracat

Ülke	2016 Ocak - Aralık FOB D	2017 Ocak - Aralık FOB D	Değişim FOB D %	PAY %
Almanya	3.956.663.913	4.367.996.442	10,40%	15,31%
İtalya	2.786.663.302	3.147.237.422	12,94%	11,03%
Fransa	2.503.954.466	2.916.986.753	16,50%	10,22%
Birleşik Krallık	2.245.854.618	2.753.830.565	22,62%	9,65%
İspanya	1.315.251.299	1.628.351.737	23,81%	5,71%
Birleşik devletler	700.494.076	1.408.329.582	101,05%	4,94%
Belçika	929.421.760	1.190.071.592	28,04%	4,17%
Polonya	654.158.472	938.418.804	43,45%	3,29%
Slovenya	732.109.743	906.307.171	23,79%	3,18%
Hollanda	731.700.279	760.625.200	3,95%	2,67%

Kaynak: TİM

Almanya 2017 yılı otomotiv ihracatımızda 4.4 milyar USD ile ilk sırada yer almıştır. Bu ülkeye yönelik ihracat geçtiğimiz yıla göre %10 artmıştır. Almanya'yı 3.1 milyar USD ile İtalya ve 2.9 milyar USD ile Fransa takip etmiştir. Yılın tamamında önemli pazarlarımızdan İtalya'ya %13, Fransa'ya %17, Birleşik Krallığa %23, İspanya'ya %24, ABD'ye %101 ihracat artışı görülmüştür. Aynı dönemde Mısır'a yönelik ihracat ise %22 gerilemiştir. Bu dönemde en fazla ihracat yapılan ilk 10 ülkenin 9'u AB Ülkesi olmuştur.

Ülke Grubu Bazında İhracat

	2016	2017	17/16	2017
Ülke Grubu	Değer(USD)		Değişim %	Pay%
AB	18.796.527.609	22.006.180.590	17	77
Kuzey Amerika Serbest Ticaret Bölgesi	877.069.861	1.640.486.523	87	6
Ortadoğu Ülkeleri	1.485.312.098	1.617.792.033	9	6
Afrika Ülkeleri	1.085.681.202	1.124.073.137	3,5	4
Bağımsız Devletler Topluluğu	539.084.957	728.502.462	35	2,5
Diğer Avrupa Ülkeleri	413.659.256	533.625.669	29	2
Uzakdoğu Ülkeleri	163.322.684	256.309.667	57	1
Diğer Amerikan Ülkeleri	196.249.970	244.708.360	25	1
Diğer Asya Ülkeleri	112.642.539	136.927.432	21,5	0,5
Serbest Bölgeler	112.300.403	120.461.466	7	0,4
Okyanusya Ülkeleri	84.863.202	111.500.078	31	0,4
Diğer Ülkeler	21.215.067	13.856.011	-35	0
Toplam	23.887.928.848	28.534.423.429	19,5	100

Kaynak: TİM

2017 yılında AB Ülkelerinin Türkiye Otomotiv ihracatındaki payı %77 olurken, AB ülkelerine yönelik ihracat, %17 artmış ve 22 milyar USD olarak gerçekleşmiştir. Kuzey Amerika Serbest Ticaret Bölgesi ve Ortadoğu Ülkeleri %6, Afrika Ülkeleri %4 ile otomotiv ihracatımızda önemli pay alan diğer ülke gruplarıdır.

İller Bazında Otomotiv İhracatı

İL	2017 İhracat- 1000 USD	Pay %
BURSA	8.862.851	31,1
İSTANBUL	5.746.560	20,1
KOCAELİ	5.668.660	19,9
SAKARYA	4.867.155	17,1
ANKARA	910.316	3,2
İZMİR	560.898	2,0
MANISA	431.230	1,5
KONYA	329.424	1,2

Kaynak: TİM

İller bazında otomotiv ihracatı incelendiğinde 2017 yılında Bursa'nın 8.9 milyar USD ihracat ve %31 pay ile ilk sırada yer aldığı gözükmektedir. Bursa, İstanbul, Kocaeli ve Sakarya Türkiye toplam otomotiv ihracatının yaklaşık %90'ını gerçekleştirmektedirler.

Otomotiv Endüstrisi Dış Ticaret Dengesi¹

- 2009 3.276 Milyon \$ Toplam Fazla
- 2010 393 Milyon \$ Toplam Fazla
- 2011 1.380 Milyon \$ Toplam Açık
- 2012 636 Milyon \$ Toplam Fazla
- 2013 196 Milyon \$ Toplam Fazla
- 2014 2.330 Milyon \$ Toplam Fazla
- 2015 79 Milyon \$ Toplam Açık
- 2016 1.963 Milyon \$ Toplam Fazla
- 2017 6.500 Milyon \$ Toplam Fazla

Otomotiv endüstrisi 2006-2017 yılları arasında 23.5 milyar USD'lik dış ticaret fazlası vermiştir. 2017 yılında ulaşılan 6.5 milyar USD'lik dış ticaret fazlası endüstrinin yıllık bazda bugüne kadar ulaşmış olduğu en yüksek rakamdır.

ÜRETİM ve PAZAR

		ARALIK/DECEMBER			YILLIK/YEARLY		
		2016	2017	2017/2016 (%)	2016	2017	2017/2016 (%)
Üretim/Production	Toplam/Total	156.115	130.079	-17	1.485.927	1.673.664	13
	Otomobil/P.Cars	106.963	72.993	-32	950.888	1.120.839	18
Pazar/Market	Toplam/Total	144.928	140.657	-3	1.007.857	980.277	-3
	Otomobil/P.Cars	108.044	99.694	-8	756.938	722.759	-5
İthalat/Import	Toplam/Total	91.990	84.701	-8	681.308	624.409	-8
	Otomobil/P.Cars	75.065	68.064	-9	565.045	505.968	-10
İhracat/Export	Toplam/Total	118.902	108.550	-9	1.141.382	1.332.794	17
	Otomobil/P.Cars	87.107	69.036	-21	745.709	921.354	24

Kaynak: OSD

2017 yılında Türkiye motorlu araçlar üretimi %13, binek otomobil üretimi ise % 18 artış göstermiştir. Bu dönemde, toplam motorlu araçlar üretimi 1 milyon 674 bin adet, binek otomobil üretimi ise 1 milyon 121 bin adet düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu rakamlar ülkemiz motorlu araçlar üretiminde bugüne kadar ulaşılan en yüksek rakamlar olmuştur.

2017 yılında Türkiye motorlu araçlar pazarı % 3 daralarak 980 bin adet, binek otomobil pazarı ise % 5 daralarak 723 bin adet olarak gerçekleşmiştir. 2015 ve 2016 yıllarında 1 milyon adedin üzerinde gerçekleşen ülkemiz motorlu araçlar pazarı 2017 yılında 1 milyon adedin biraz altında kalmıştır.

¹ GTİP 87 Faslındaki Otomotiv Ürünleri Baz Alınmıştır.

2017 yılında bir önceki yıla göre, toplam otomotiv ihracatı adet bazında yüzde % 17 artarken, binek otomobil ihracatı ise % 24 artış göstermiştir. Bu dönemde, toplam ihracat 1 milyon 333 bin adet, binek otomobil ihracatı ise 921 bin adet olarak gerçekleşmiştir. 1.3 milyon adetlik ihracat rakamı da adet bazında ihracatta bugüne kadar ulaşılan en yüksek rakam olmuştur. 1.3 milyon adetlik ihracat rakamı 1.7 milyon adetlik toplam üretimin %80'ini oluşturmaktadır.

Endüstrinin Geleceği

Bugün itibariyle dünya otomotiv endüstrisinin gündemi çok açıktır. Gelecek **“electrical, connected, autonomous, shared cars”** diye özetlenebilecek elektrikli, birbiri ile bağlantılı, otonom; yani yapay zeka tarafından idare edilen ve araç sahipliğinden ziyade insanlar tarafından paylaşılan araçlardadır. Bu dönüşüm başlamış durumdadır ve önümüzdeki 5 yıl içerisinde çok daha hızlı bir şekilde devam edecektir. Otomotiv endüstrimiz mutlaka bu dönüşümün bir parçası olmak zorundadır. Önümüzdeki yıllarda otomotiv endüstrimizin önündeki en önemli konu, dünya otomotivinde yaşanan bu dönüşüme nasıl ayak uydurulacağı, bu konuda neler yapılması gerektiği olmalıdır. Ülkemizin ihracat şampiyonu otomotiv endüstrisinin dünyada yaşanan bu dönüşümden uzak kalması düşünülemez.

Bu nedenle otomotiv ihracatçılarımızın da bu dönüşümü iyi okuyup, hızla bu doğrultuda adımlar atması önem taşımaktadır. Mekanik teknoloji gelişiminin yerini giderek bilişim ve yazılım teknolojileri alacağından bu alanlara yatırım yapmayan, bu alanda gelişemeyen tedarikçilerin ayakta kalma şansı azalacaktır. Bugün itibariyle bir geçiş dönemindeyiz ve halen geç kalmış sayılmayız. Sonuçta araçlardaki parça sayısı azalmakla birlikte, daha katma değerli, daha ileri teknoloji parçalar da yaygınlaşacaktır. Standart üretim yapan tedarikçilerin önemli bir kısmı ortadan kalkacak, bu dönüşüme ayak uyduranların kar marjları ise yükselecektir.

Önümüzdeki yıllarda adet bazında ihracat miktarlarını artırmaktan çok katma değerli ihracat yapabilmek önem kazanacaktır. Bizim başlıca pazarımızın AB ülkeleri, özellikle de gelişmiş Batı Avrupa Ülkeleri olduğu düşünüldüğünde geleneksel üretim yöntemlerimiz ile gelinebilecek noktanın sınırlı olduğunu, mutlaka ileri teknolojilere, tasarıma, inovasyona, Ar-Ge'ye yatırım yapılması gerektiği ortaya çıkmaktadır. Günümüzün yoğun rekabet ortamında öne çıkabilmek için teknoloji ve inovasyon ağırlıklı, katma değeri yüksek ürünlere ihtiyaç duymaktayız. Otomotiv sektörümüz de bu bilinçle davranarak, üretim merkezi konumunu, inovasyon, Ar-Ge ve tasarım merkezi konumuna dönüştürmeyi hedeflemelidir. Otomotiv endüstrimiz gelecek hedeflerine ulaşmak için mutlaka özgün tasarımlı, katma değeri yüksek, ileri teknoloji ürünler geliştirmelidir.

Türkiye Otomotiv Endüstrisi ile İlgili Kısa Bilgiler:

- Dünyanın 14. Avrupa'nın 5. Büyük motorlu taşıt üreticisi
- 2017 yılında 28,5 milyar USD'lik rekor ihracat
- Ticari araç üretiminde Avrupa birincisi.
- Otobüs üretiminde Avrupa birincisi
- Son oniki yılda 23,5 milyar USD dış ticaret fazlası
- 10 milyar USD yan sanayi ihracatı
- İhracatta yan sanayi payı %34
- Üretiminin %80'i ihracat
- İhracatının %77'si Avrupa Birliği Ülkelerine
- 200 ülkeye ihracat
- Son oniki yılın ihracat şampiyonu
- 111 Ar-Ge Merkezi ile en fazla Ar-Ge Merkezine sahip sektör

YASAL UYARI Bu rapor Birliğimiz uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Birliğimiz hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir. Birliğimizin yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.